

ଓভিয়ান

www.abhiyanweekly.com

ABHIYAN WEEKLY

সাপ্তাহিক

АВИЧАН ШЕЕКС

abhiyan.weekly@yahoo.com

વર્ષ : ૩૬ / અંક : ૧૬ / ૨૦૭૫ માસિક ૭ ગતે શુક્રવાર / 23 Nov., 2018 / મૂલ્ય રૂ. ૧૦/-

नेकपामित्र भुसको आगो

काठमाडौं । सत्ताधारी दल नेपाल कम्युनिष्ट पार्टी (नेकपा) भित्रको अन्तर्रद्वच अब सडकमै छताछुल्ल हुन थालेको छ । नेकपाभित्र लागेको भुसको आगोले गर्दा एकातिर सरकारले जनताले चाहेनुसार काम गर्न सकेको छैन भने दुई ढुला कम्युनिष्ट पार्टीहरू एकीकरण भएको लामो समयसम्म पार्टीको तल्लो तहका कमिटीहरू समेत गठन हुन नसकिरहेको बेला पार्टीका २१ जना केन्द्रीय सदस्यहरूले नेतृत्व स्वेच्छाचारी बन्न थालेको र सरकारले समेत आफ्ना निर्णयमा पद्धति अनुसार नगरेको, गुटलाई प्रश्रय दिएको भन्दै अविलम्ब केन्द्रीय समितिको बैठक बोलाउन माग गरेका छन् ।

पार्टीका केन्द्रीय सदस्य डा. विजयकुमार पौडेल,
जगन्नाथ खतिवडा, ठाकुर गैरेलगायतका नेताहरूको
बाँकी ८ पेज्ञा

राष्ट्रपति र प्रधानमन्त्री किन चुपचाप ?

राजस्व उडाउन सल्लाहकारहरू कस्ता ?
अभ प्रधानमन्त्रीका नयौं सल्लाहकार राजन भट्टारई
त प्रधानमन्त्री बोलेहैं बोल थालेका छन्- ९ महिना धरै
 गणी ८ ऐन्सा

राजधानी सारिए नाकाबन्दी गर्ने चेतावनी

काठमाडौं । तत्कालिन प्रधानमन्त्री
शेरबहादुर देवा नेतृत्वको सरकारले
घोषणा गरेका प्रदेशका अस्थायी
राजधानी र नामाकरण प्रदेशसभाको
संसदको दुई तिहाईको मतले गर्न
सक्ने व्यवस्था गरेपनि अहिलेसम्म
केही प्रदेशसभाले बाहेक अन्यले न
त राजधानीकै दुँगो लगाएका छन् त
नामाकरण नै गर्न सकेका छन् । यी सबै
प्रदेश सभाहरूले केही दिनभित्रमा स्थायी
राजधानीका बारेमा निर्णय गर्ने उद्घोष
गरेपछि अस्थायी राजधानी तोकिएको
ठाउँलाई स्थायी बनाउनुपर्ने माग उदन
थालेका छन् । त्वसै क्रममा प्रदेश नं
३ को अस्थायी राजधानी हेटौडालाई नै
स्थायी राजधानी तोकनुपर्ने भन्दै हेटौडामा
क्रियालिश रहेका सबैराजनीतिक दलका
युवा नेताहरूले दबाब सिर्जना गर्न
थालेका छन् । विभिन्न राजनीतिक

दलसँग सम्बद्ध भएका युवाहरूले हेटोडालावट राजधानी सारिएको खण्डमा नाकाबन्दी गर्ने चेतावनी प्रदेश सरकार र प्रदेश सभालाई दिएका छन् । प्रदेश नं. ३ का मुख्यमन्त्री डोरमणि पौडेलले दुई साता भित्र राजधानीको दुँगो लगाउने अभियक्ति दिएपछि राजनीतिक दलका युवाहरूले हेटोडालाई नै स्थायी राजधानी

बनाउनुपर्ने माग गरेका छन् ।
 हेटौडामा सोमबार आयोजना
 गरिएको कार्यक्रममा युवा संगठनका
 प्रमुखहरूले हेटौडाबाट राजधानी
 अन्यन्त्र सारिएको खण्डमा देशले तुलो
 क्षति भोग्नुपर्ने चेतावनी समेत दिएका
 छन् । सत्ताधारी दल नेकपाको युवासंघ
 मकवानपुरका अध्यक्ष सन्तोष चौलागाईले
 स्थायी राजधानीका बारेमा आफुहरू
 खुल्ला बहस गर्न तयार रहेको बताउँदै

त्यो नियुक्ति राजनीतिक थिएन

काठमाडौं । केपी ओली नेतृत्वको सरकारले तत्कालिन शेरबहादुर देउवा नेतृत्वको सरकारले निर्वाचनको मिति तोकिएपछि गरेका राजनीतिक नियुक्तिलाई एउटै निर्णयबाट बदर गरेपछि त्यसको मारमा नेपाल दुरसञ्चार प्राधिकरणका अध्यक्ष दिगम्भर भा समेत परेका थिए । प्राधिकरणमा भएको भाको नियुक्ति राजनीतिक नियुक्ति थिएन । खुल्ला प्रतिसर्प्याङ्का आधारमा भा नियुक्त भएका व्यक्ति भएकाले सरकारले

तीन कोइराला एक हुन सहमत

काठमाडौं । यतिखेर संघीय संसद
हुँदै ६ वटै प्रदेशसभामा प्रतिपक्षी दल
रहेको नेपाली कांग्रेस आन्तरिक द्वन्द्वमा
फसेको छ । कांग्रेसमित्र गुरु उपगुरुले
गर्दा प्रमुख प्रतिपक्षी दलको भूमिका समेत

उसले निभाउन सकिएहेको छैन भने माझ पार्टी ने विवादको धेरामा तानिएको अवस्थामा उसका भातु संगठनहरूसमेत आन्तरिक द्वन्द्वमा फर्स्टै गएका छन् । ठीक त्यही बेला नेपाली कांग्रेसका विपी

कोइराला परिवारकार सदस्यहरू
 आपूरुषभित्र रहेको मनमुटावलाई विसिंदै
 एक हुने प्रयासमा लागेका छन्। त्यसका
 लागि नेपाली काग्रेसका महामन्त्री शासक
 कोइराला, केन्द्रीय सदस्यद्वय डा.
 शेखर कोइराला र सुजाता कोइराला
 गिरिजाप्रसाद कोइराला फाउन्डेशनले
 आइतबार विराटनगरमा आयोजना गरेको
 प्रदेशस्तरीय कार्यालयको उद्घाटन
 कार्यक्रममा उठाए मालामा सजिएका
 छन्।

विराटनगर पुणेका कोइरालात्रयले आपूर्वकुरुले त्याग गरेर वीपी कोइराला र गिरिजाप्रसाद कोइरालाले देखाएको मार्गमा हिड्न तयार रहेको बताउँदै प्रदेश नं. १ को कार्यालय समेत तिनै ➠ बाँकी ८ पेजमा

लोकतन्त्रमा व्याय हरायो ?

काठमाडौं । लामो समयदेखि आफ्नी छोरीलाई न्याय दिन माग गर्दै निर्मलापत्तना का बुआमा सहित अनिश्चितकालिन अनशनमा बसेका धर्नाकारीहरूलाई कञ्चनपुराबासीसहित अन्यले समेत समर्थन गरेका छन् । कञ्चनपुरकी १३ वर्षीय निर्मला पन्तको गत श्रावण १० गते बलात्कार गरी हत्या समेत गरिएको थिए । हत्यामा संलग्न भएका अपराधीहरूलाई कानुनी कठघरामा ल्याउन माग गर्दै कञ्चनपुराबासीले लामो आन्दोलन गरेपनि अहिलेसम्म सरकारले अपराधीहरूका बारेमा सुईको सम्म पाउन सकेको छैन । आफ्नी छोरीको हत्यारालाई कारबाहीको माग गर्दै निर्मला पन्तका बुआमा काठमाडौंमा आएर प्रधानमन्त्रीसहित गृहमन्त्रीलाई समेत भेट गरिसकेका छन् । प्रधानमन्त्री र गृहमन्त्रीले अपराधीहरूलाई छिँडौ कानुनी दायरा ल्याउने आश्वासन दिएपनि त्यो आश्वासन आश्वासनमै सिमित भएपछि उनीहरू अनिश्चितकालिन धर्नामा बसेका दुन् ।

अनिश्चितकालिन धर्माबसेकालाई नयाँशक्ति पार्टीले समेत ऐक्यवद्धता जनाएको छ । पार्टीको ७ नम्वर प्रदेश इन्चार्ज कृष्ण कुमार चौधरीको संयोजकत्वमा महेन्द्रनगरमा बसेको बैठकले ➠ बाँकी ८ पेजला

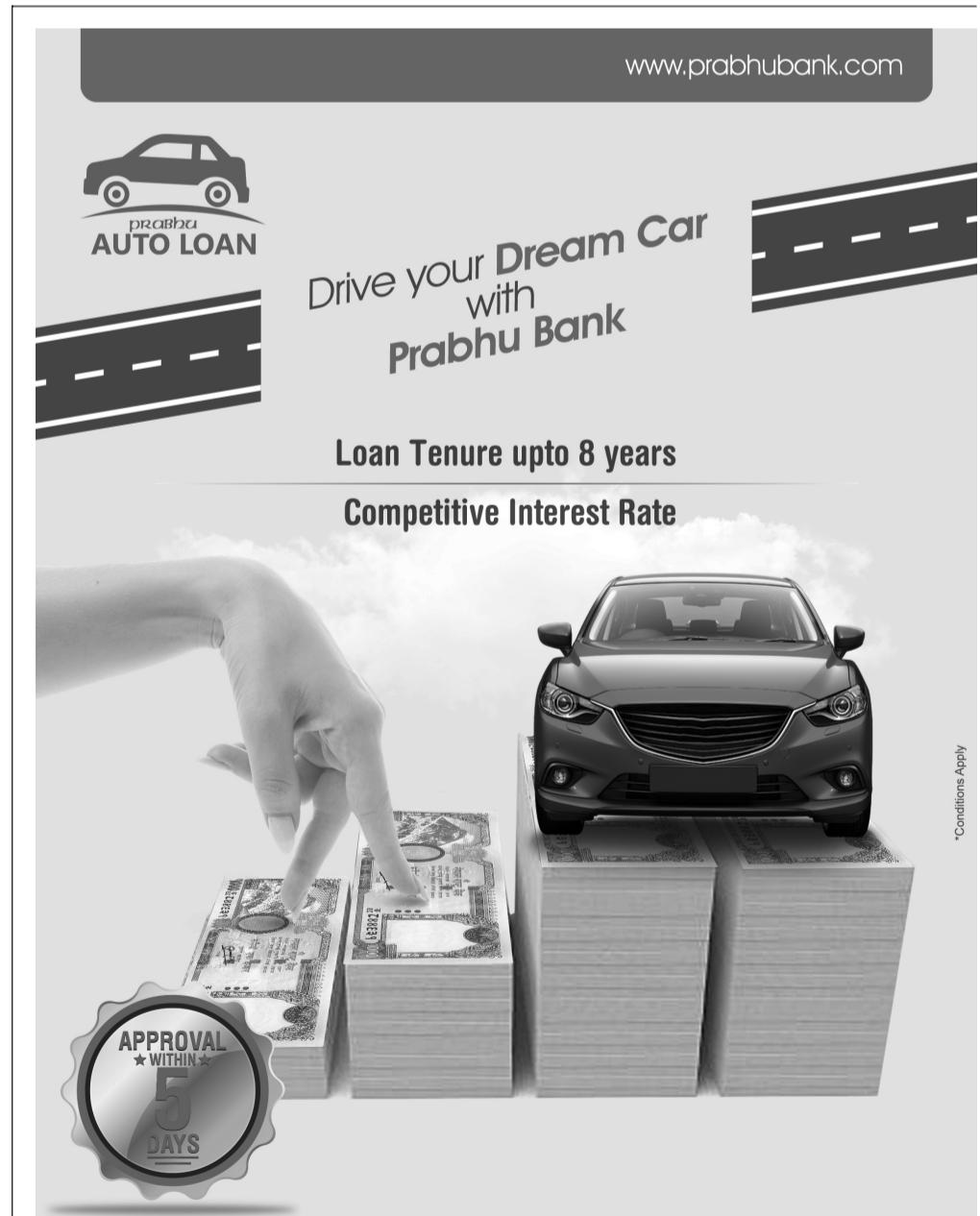
अन्ध राष्ट्रवादले मुलुक र जनताको हित हुन सबैदैन

सरकारले केही अलोकप्रिय निर्णयहरू गरेको हुनाले त्यसको विरोध गर्नेहरुलाई विकासका बाधक र अप्रजातात्त्विक भन्दै गाली गलौज समेत गर्न थालिएको कारण ओलीको लोकप्रियता क्रमशः हास हुँदै गएको छ ।

वामपन्थीहरुको सरकारलाई आफ्नो
चुनावी घोषणापत्रमा उल्लेख गरिएका
प्रतिवद्धताहरू लागु गर्न कुनै कठिनाई
�ैन । मुलुकमा रहेका ७ प्रदेशमध्ये
६ प्रदेशमा वामपन्थीहरुकै बहुमतको
प्रदेशसभा र प्रदेश सरकार रहेको छ
भने प्रदेश नं. २ मा प्रधानमन्त्री ओलीलाई
समर्थन गरेको संघीय समाजवादी
फोरम र राष्ट्रिय जनता पार्टीको संयुक्त
सरकार रहेको छ । संघीय समाजवादी
फोरम संघीय सरकारमै सहभागी भएको

www.prabhuji.com

prabhu Bank

Strategic Diversification of Regional Economy by CPEC

C Kiran

Although Pakistan and Kingdom of Saudi Arabia have shared long lasting cooperative and brotherly relationship built mainly on mutual religious beliefs, yet in international politics, nations choose to chase their own interests. Pakistan and KSA have supported each other in the hours of need and their cordial relations are strengthening with the passage of time. Moreover, the contemporary geo-economics also interprets KSA's investment in CPEC as perhaps one of its strategies to diversify its economy.

Pakistan's newly elected Government has brought a significant gift to its homeland after Prime Minister Imran Khan's first official foreign tour to Kingdom of Saudi Arabia (KSA) on 20th September, 2018. Pakistan's Information and Broadcasting Minister, Fawad Chaudhary announced that KSA will be the third strategic partner of the China Pakistan Economic Corridor (CPEC), a flagship project of China's mega development project "Belt and Road Initiative". He added, Saudi Arabia is expected to bring massive direct investments to the project."

KSA would invest \$10 billion in CPEC which may prove a

catalyst for the speedy completion of several projects under CPEC. The government of Saudi Arabia has signed three grant agreements with Pakistan to finance three road infrastructure and energy projects under the China Pakistan Economic Corridor (CPEC).

This proclamation has not only emphasized the inclusive nature of CPEC project but also set an example and paved way for more foreign countries to invest in Pakistan. KSA is the leading country of GCC

A visiting Saudi delegation "showed an interest to immediately invest in the refinery," Pakistani Petroleum Minister Ghulam Sarwar Khan said. "This has been agreed from both sides." The agreement is set to be signed between the Pakistan State Oil company and Riyadh's state oil giant Saudi Aramco."

This proclamation has not only emphasized the inclusive nature of CPEC project but also set an example and paved way for more foreign countries to invest in Pakistan. KSA is the leading country of GCC, it could be one of the possibilities that the other gulf countries, which apparently have not any dispute with Pakistan, may attract to invest in CPEC protecting their interests whether

socio-economic and trade. China could have no reluctance to include other Gulf States in CPEC project because ultimate purpose of China's BRI is to connect Asia with Europe, Middle East and Africa. This may prove catalyst for the Foreign Direct Invest FDI in Pakistan and may have brighter possibilities for multiple business contracts with multiple countries in near future. These developments have huge significance for Pakistan. KSA's regional opponent, Iran may have some security concerns regarding KSA's involvement in CPEC as its Chabahar Port is just 72 KM away from the Gwadar Port: KSA would have an opportunity to keep check on the activities of Iran on Chabahar Port because of its geographical proximity with Gwadar Port. In this context, as KSA and the US are enjoying smooth relations with each other, US could get an access; check on Iran's activities through cooperation with KSA. Now, question arises what kind of India's apprehensions of India regarding KSA's investment in CPEC may arise?

It is pertinent to remind here that since Pakistan and China has started to work on CPEC, India is overtly opposing this project claiming that CPEC route passes through the disputed area (northern area)

between India and Pakistan. US has supported India's stance on this project. This is truly a development project; India's opposite stance is baseless as the people of the disputed areas (claimed by India) have every right of better standards of living like others. As far as the world's disputed areas are concerned, there are such examples where the developmental work has been done such as last year Philippines released photographs of construction of structures by Chinese vessels in disputed Scarborough Shoal in South China Sea during ASEAN Summit in Vientiane. India beefed up its concerns against Chinese sponsored China-Pakistan Economic Corridor (CPEC). Will the disputes between or among countries obstruct the overall development of the region and the populace residing in those areas?

Hence, KSA-Pak \$10 billion deal has added a great strength to CPEC project and may provide a good countermeasure against India's nefarious views on CPEC. Even Russia has shown its support for the CPEC as well as many other countries. The contemporary regional geopolitics of South Asia is capturing a relatively more powerful picture of Pakistan on the world map. It indicates that

Pakistan appeals more states, with the willingness of China as partner of CPEC to counter the negative propagandas by the opponents of this mega project.

Simultaneously, CPEC would be a golden ticket for Pakistan in order to drag Foreign Direct Investment in Pakistan in coming years but the best security and political stability provided by Pakistan, is prerequisite. Under the CPEC project, the development of Gwadar Port has huge economic significance. Being 250 miles away from the Strait of Hormuz, this port provides a stable and nearby point of access to the Gulf ports and is a key shipping point in the whole region. Forty percent of world's oil is supplied through this Strait. This port will provide an access to the landlocked Central Asian Republics, Afghanistan and the Xinjiang in China to the Arabian Sea's warm waters. Pakistan will attract a sufficient investment in Balochistan by making this port a pivot of regional trade. The funds will be opening the doors for the construction of roads and rails connecting this coastal region to the rest of Pakistan. Consequently, better infrastructure of Pakistan would bring better economic condition of the country.

U.N. silence on Kashmir issue

S Kiran

OVER the weekend (August 5, 2018), the people of Indian Held Kashmir (IHK) observed complete strike against hearing of petitions against Article 35-A, by a Bench of Supreme Court of India. During this strike in Kashmir, there was total silence and freeing of all activities, indicating that, what to talk of its dilution, Kashmiris would never accept even any hearing against this Article by Indian Supreme Court. Following the protests and shutdown in Kashmir, there was a witnessing 'quiet Sunday, the streets continue to be deserted, markets closed, buses and auto rickshaws remain off the road.' The protests and strike was not on the call of APHC, but it was a unanimous decision of all Kashmiris, people from all religions, all political parties, factions and all genders. 35-A was incorporated into the Indian Constitution through a Presidential Order in 1954. This article accorded special 'rights and privileges' to the citizens of Jammu and Kashmir baring the non-Kashmiris from acquiring any immovable property in IHK. Indeed, it was a reinforcing clause to the Article 370 of Indian Constitution. It was indeed a safeguard for the Kashmiris rights and their properties.

A three-member Bench of Indian Supreme Court, apparently hearing the petitions against the article are mandated to decide two things; 'whether issue of Article 35 A has to be referred to Constitutional Bench and whether Article 35 A goes against basic structure of Indian Constitution. But, the reality is that, through a gradual process, Indian Government is all set to dilute this Article, through Supreme Court, thus, freeing the political leadership from reperussion, Kashmiris are likely

to unleash. Though, the hearing by Indian Supreme Court have been adjourned, owing to absence of a judge, the next hearing is scheduled to be held on August 27, 2018. This mean, it was deliberate adjourning to gain time and release pressure and reduce the anger, Kashmiris are showing in the form of strikes and through their speeches and writings. Also, this was aimed to assess the Kashmiri response and take preventative procedures through a go slow policy to implement the Indian agenda.

Tracing the history, it is worth mentioning that, after its failure to attain a majority (44 plus seats) in IHK Legislative Assembly in 2014 election, BJP manipulated an alliance with People's Democratic Party (PDP) to form the state government. Practically, it was a BJP ruling the IOK with a rubber stamp Chief Minister from PDP. The agenda of BJP Government in New Delhi has been to do away with the Article 370 of Indian Constitution, which gives special status to IOK. However, owing to non-availability of requisite numbers of MLAs to support a constitutional amendment to repeal Article 370, in August 2017, BJP decided to initiate a debate for the dilution of another constitutional provision, Article 35A of the Indian constitution. This article supplements Article 370 of the Indian Constitution. It is worth mentioning that, Article 35A allows the Jammu and Kashmir legislature 'to define the list of 'permanent residents' of the state, who are eligible to vote, work for the state government and own land.'

After having deliberations on this article, the BJP led Indian Government has adopted an indirect strategy through a New Delhi based NGO to approach Indian Supreme Court for the dilution of this article. Prior to its

dilution, New Delhi has initiated a debate among the masses, academia, think-tanks and official circle for the dilution or otherwise of Article 35 A. On its part, Indian Supreme Court has constituted a three-judge Bench, to complete a hearing over the matter in six weeks. This Bench of Indian SC was constituted on the request of Indian Attorney General, which clearly speaks of the motives of Indian Government. It is to be noted that, repealing Article 370 and doing away with the special status of IHK was an election manifesto of Modi's BJP and is being implemented through a gradual process. Owing to the public pressure, the former Chief

Minister of IOK, Mehbooba Mufti refused to become a party in the dilution of Article 35 A, which led to withdrawal of BJP support for PDP, thus, collapsing the unholy alliance in June 2018. There was imposition of Governor Rule in IHK on June 19, 2018, suspending the basic human rights. The Governor Rule with suspended basic human rights provides India an opportunity to start Hearing against Article 35A. There has been a serious reaction from PDP and National Conference, the political parties of IHK over this Indian manipulation.

Omar Abdullah, the former Chief Minister and leader of National Conference said, "If there

is debate on (the legality) of the Article, you will have to debate the accession itself," because the state's accession to the Indian Union and its special status are "two sides of the same coin." Indeed, "Like Article 370, Article 35A was negotiated between the princely state of J&K and the government of India and it is the bedrock of accession." In fact, Article 370 provides the only linkage between India and IHK. If Article 370 is repealed, IHK will be constitutionally free of Indian yoke. New Delhi, particularly the ruling BJP and its militant wing, RSS feel that, special status of IOK is, "not a sacred cow that cannot be touched".

Government of Nepal
Ministry of culture, Tourism & Civil Aviation
Nepal Academy of Tourism and Hotel Management
(NATHM)

Institution and Industry Within a Same Complex

"गुणस्तरीय शिक्षा नाथमको उद्देश्य
प्रयोगात्मक शिक्षा नाथमको शिक्षा विधि "

तालिम तथा शैक्षिक कार्यक्रमको लागि नाथमलाई सम्भन्नहोस ।

NATHAM Rabibhawan, Kathmandu E-mail : natham@mos.com.np www.natham.edu.np Tel : 01-4270073, 4270605	
--	---

सरकारले लोकतन्त्रलाई लज्जाहीन बनायो

• राजन कार्की

rajan2012karki@yahoo.com

रोग निको पार्न बहुदल आयो, बहुदललाई करेक्षन गर्न लोकतन्त्र ल्याइयो, लोकतन्त्र र संघीयताको कोरामीनले पनि देश र जनताको चहराउने घाउ निको भएन। राष्ट्रिय घाउ भन भन पाक्न थाल्यो। बेलेमा सर्जरी गरेर पीप कालिएन भने क्यान्सर हुनसक्छ। अव्यवस्था, अराजकतारूपी क्यान्सरका किटाणु देखभारि सलबलाउन थालेका छन्।

अत्यधिक मेसिन हो लोकतन्त्रिक पद्धति। मेसिन आम्रो भएर के गर्ने प्राविधिक योग्य नभएपछि प्रविधिमाथि दोष जानेरहेह। प्राविधिक भनेका राजनीतिकर्मी हुन्, तिनमा इमान देखिएन। राजनीतिक निर्णय र आदेशमा चल्ने प्रशासक स्वतः खाराव हुने भयो। यही कारण हो, लोकतन्त्रस्ता प्रविधि भित्रियो, सञ्चालन गर्नहरुको आँखा, नाक, कान, मुख केही पनि ठिक छैन, प्रविधि दिनदिनै फेल हुँदैछ। मान्छेको शरीरमा मिर्गोला र देशको शरीरमा प्राविधिक असफल हुनु भनेको मृत्यु हो। प्रविधि भएर पनि असक्षम प्राविधिक नेताका कारण देश असफल भइरहेको छ।

देशभारि मुद्दा छन्, समस्या छन्। अब त देश दुकिनेसम्मका डरलागदा मुद्दाहरु उठिसके। बिना सर्जरी यी मुद्दाहरुको ढुङ्गो लाग्नसक्ने देखिएन। कोरामीनले हुन्छ कि भनेर अस्वस्थ शरीर, द्विविधायुक्त मानसिकताबाट ग्रसित सरकार सशस्त्र, बिखण्डनकारीसँग वार्ताको रिहर्सल गरिरहेको छ। दिन बिताउने, सपना बौँडेर सत्ता चलाउनेहरु जनतालाई समृद्धि र सुशासन आँखेभन्ने कोरामीन दिइरहेका छन्। यो कोरामीनले धेरै दिन यो सासनको श्वास प्रश्वासलाई कायम राख्न सक्ने विश्वास कमजोर हुनथालेको छ।

दुई तिहाई मै दुँह, म नै सरकार, म नै लोकतन्त्र हुँ भन्ने अर्को अधिनायकबाद जन्म्यो। शक्तिशाली बन्ने, पैसा कमाउने, आफ्ना दस्तालाई बलियो पार्ने, आफूले भनेजस्तो हुनुपर्छ भन्ने अहकारको प्रदर्शन राजनीतिक महारोग थियो, अहिले पनि छ। नितान्त स्वार्थको रोग हो यो। विदेशीले नेपाली नेताहरूलाई यतिबिधन स्वार्थी र सम्भान्त जीवनशैलीमा ढालिएका

चन् कि यिनीहरु हुकुमी शैलीमा अथवा फिर्भाको सरदारको शैलीमा सरकार चलाउन खोज्दैछन्। बाहुबलीय सोब राज्यसञ्जालमा फिट गर्ने प्रयासमा छन्। लोकतन्त्रमा न जंगल हुन्छ, न जनावर। नेपालमा राजनीतिक सवाशेरहरु जम्मिए, गर्जिरहेका छन्। यो सब परिदृश्यले जन्मेको प्रश्न हो- आधुनिक नेपाल विधि देखाएर बलबाट चलनसक्छ? आधुनिक युगका नेपालीलाई बाहुबलको लोकतन्त्र वा गणतन्त्र स्वीकार छ? छैन भन्ने किन जनता त्यही सोबको पछाडि दगुरिहेका छन्। हुन त आवेग र हतारमा निर्णय गर्ने र फुर्सदमा पछुताउने नेपालीको पुरानै

लोक निराश छन्। लोकतन्त्रप्रति लोकमा उत्साह छैन। लोक लोकतन्त्र जिन्दावाद भन्न तैयार छैन्। किन? यो एउटा यक्ष प्रश्नले सिंगो पद्धति, पद्धति हाँक्न तमाम पार्ट्युर्जाहरु कति खिया लागेका रहेछन् भन्ने प्रस्तु पार्च। रोग यति जाटिल भइसक्दा पनि सपनाको कोरामीन दिएर मै हुँ लोकतन्त्र भन्ने तमासा देखाइरहनेलाई के भन्ने? यस्ताहरूप्रति दयामात्र गर्न सकिन्छ।

जनयुद्धले जनताको कायापलट नै गर्छ भनेर सपना देखाइयो। जनआन्दोलनले ल्याएको परिवर्तनले देशको समृद्धि र जनताले खुशी पाउनेछन्।

गराजदूत नियुक्तिदेखि सपना देखाउने, जनताको थाप्लोमा करको सास्तीमाथि कूशासनको सास्ती थाप्दै जाने प्रधानमन्त्री केपी ओलीको धुवाँधार बिरोध भइरहेको छ। अधिनायकवादी बनेकोदेखि भ्रष्टाचार र दूराचारलाई संरक्षण दिएकोसम्मका आरोप लागेका छन्। न अशक्त प्रधानमन्त्री बोल्छन्, न सशक्त उनका सल्लाहकार नै। उल्टो कर्मचारी निकम्ता भए, कसौ जरेनन् भनेर आफ्नो असक्षमता र अकर्मण्यताप्रतिको जनआक्रोशलाई पन्छाउने प्रयत्न भइरहेको छ।

देशभारि मुद्दा छन्, समस्या छन्। अब त देश दुकिनेसम्मका डरलागदा मुद्दाहरु उठिसके। बिना सर्जरी यी मुद्दाहरुको ढुङ्गो लाग्नसक्ने देखिएन। कोरामीनले हुन्छ कि भनेर अस्वस्थ शरीर, द्विविधायुक्त मानसिकताबाट ग्रसित सरकार सशस्त्र, बिखण्डनकारीसँग वार्ताको रिहर्सल गरिरहेको छ। दिन बिताउने, सपना बौँडेर सत्ता चलाउनेहरु जनतालाई समृद्धि र सुशासन आँखेभन्ने कोरामीन दिइरहेका छन्। यो कोरामीनले धेरै दिन यो सासनको श्वास प्रश्वासलाई कायम राख्न सक्ने विश्वास कमजोर हुनथालेको छ।

परिवर्तन खोजेकै हो। परिवर्तन समयचक्र हो, हुन्छ हुन्छ। परिवर्तनबाट खुशी को छन्? खुशी को भए? खुशी हुनुपर्न बर्ग खुशी छ कि छैन? लोकतन्त्रको मापन यही हो।

जब लोकतन्त्र दिवस, संविधान दिवस सेना र प्रहरीको धेरामा, स्कूलका बालबालिका र कर्मचारी बोलाएर मनाइन्छ, यसबाट के थाहा हुन्छ भने लोकतन्त्रमा

भनियो। संविधान आयो, संविधानको कार्यान्वयनपछि सुशासन नै सुशासन हुन्छ भनियो। चुनावपछि गाउँमै सिंहदरवार पुग्छ भनेर भयाली पिटियो। देशको दुर्गति रोकिएन। भ्रष्टाचारको व्यापकीकरण भयो। द्वन्द्वपीडितको आँसु रोकिएको छैन। अदालतसमेत गनाउन थाल्यो। बोकाको टाउको देखाएर बाखीको मासु बेच्ने नयाँ नयाँ कलाकारको मात्र जन्म भयो। देश पोलेर जनता फाल्ने, आफू र आफन्त मोटाउने काम मात्र भइरहेको छ। लोकतन्त्रको बासी यही बर्गमा मात्र लागेको छ।

१२ बुँदे दिल्ली सम्पूर्ण, जनआन्दोलन, गणतन्त्र र संविधानको जम्माजम्मी उपलब्ध भनेको राजतन्त्रको अन्त्य गर्ने राजनीतिक घोषणा र

हिन्दूराज्य फालेर क्रिश्चियन संसार गुलजार गर्ने ढोका खोल्नुमात्र भयो। त्यो बाहेक के भयो? कुन उपलब्धि देखियो? जनताले सन्तोष गर्ने विषय केही पनि छैन। हिजो हिसा र रक्तपात थियो, आज बलात्कार र हत्या, अपराध र अपराधीको जगजगी भन बढेको छ। तात्काल अन्तर छैन। मीठो कलापूर्ण भाषणको कोरामीन हालेर राजनीतिक जालफेल र षडयन्त्र जारी छ।

जनताले जनप्रतिनिधि बनाएका नेता तिनै जनताले तिरेको करबाट तलव खान्छन्, भत्ता लिन्छन्, देश विदेश खुम्छन्, विकासका नाममा भ्रष्टाचार गरेर कमिशन खान्छन्, यो नैतिक काम हो कि होइन? आजसम्म कुनै नेताले तलव, भत्ता, सुविधा लिन्न भनेको सुन्न पाइएन। नेता कर खाएर घर जोर्ने, जनता कर तिर्दा तिर्दा लोककल्याणकारी राज्यबाट पाउने पर्ने सुविधा पनि नपाउने र टाकिसदै जाने। लोकतन्त्र सस्तो कोरामीन भन्दा बढी केही भएन।

नयाँ संविधानले द्वन्द्व समाधान गर्न सकेको छैन, विवाद जारी छ। दुई तिहाई मत दुँदा पनि देश हाँक्न सक्छ भनेर देखाउन सकेनन्। हामी आन्तरिक द्वन्द्व समाप्त पारेर देश र जनताप्रति जवाफदेही शासन चलाउँचौ भन्न नसक्नु, गर्न नसक्नु भनेको हैदैसम्मको अकर्मण्यता हो। जनताको विश्वास आर्जन गर्न कसैलाई जाँगर नै छैन, सबै लख्नौं लूट गर्ने मौका छोपिरहेको छैन। राजनीतिक स्थिरता र सुशासन यसकारण सस्तो भाषणबाजी मात्र हो, कोरामीनमात्र हो। अब कोरामीनले काम गर्दैन।

जबसम्म नैतिकताको धरातल मजबूत हुन्न, कुनै पनि परिवर्तन सफल हुनसक्दैन। संविधान होस् कि नहोस्, लोकलज्जा र नैतिकता छ भने घर, समाज, राष्ट्र, राज्यसञ्जाल सबै सुचारू हुन्छन्। त्यसैले त समाजमा उखानै छ- नडगा नाचे हजार दाऊ। अहिलेको संघीय लोकतन्त्रिक पद्धति नेता र प्रशासकहरुको लख्नौं लूट हुनपुगेको हो। यस्तो अनैतिकताको प्रुनिङ् जरूरी छ, देश बचाउने र बनाउने हो भने।

चीनका राष्ट्रपति, हाम्रा प्रधानमन्त्री

काठमाडौं। चन्द्र सूर्य बनाएर चमत्कार गर्न तम्सिएको चीनले संसारकै सबैभन्दा लामो सामुद्रिक पुल बनाएर देखायो। त्यो पुलको उद्घाटन चीनका राष्ट्रपतिले गरेर र मात्र एक वाक्य बोले। उद्घाटन सकियो।

९ महिना केही भैर्ने नसकेको ओली सरकारले धेरै ढूला ढूला कम गन्धो रे, यसको प्रचार गर्न राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, परराष्ट्रमन्त्री, सचिवहरु विश्व भ्रमणमा निस्कन लागेका छन्। प्रधानमन्त्री स्वीट जरलेण जाँदैछन्। कतै एयरबसको ६ अर्व कमिशन लुकाउन त होइन? धेरैले आशका गरेका छन्। राष्ट्रपति पोलेण्ड, सरकारको प्रचारक राष्ट्रपतिले बन्ने हो र?

राप्रपाका

अध्यक्षको आग्रह

काठमाडौं। राप्रपाका अध्यक्ष कमल थापाले भनेका छन्- अग्रिकृत नागरिकता र राष्ट्रिय सुरक्षाकारे गृहमन्त्रिको मन्त्र्य सकारात्मक छ। २०६३सालमा राष्ट्रहित विपरितको नागरिकता ऐन लागुगरि लाखौ विदेशीलाई नेपाली नागरिकता बढिएको थियो। राष्ट्रिय सुरक्षामा पर्नसक्ने गोपीर प्रभावलाई बिचारगरि त्यसवारे छानविन गर्न साहस देखाउन गृहमन्त्रिसंग आग्रह छ। राप्रपाका अध्यक्षको यो आग्रह सुनेर गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले ढाडमा हाँ देखाउलान त? कि ओली र प्रचण्डको दबाव आएपछि एनजीओको सम्पत्ति छानबिन निर्णय फिर्ता लिएजसै लुरुक्क पर्ने हुन्?

साल्ट ट्रेडिङ फॉरेंशन लिमिटेड द्वारा प्रवर्द्धित डी गैस ग्राहिणी

पद्धत्यौ हाती बसीकन सँगै वेद, बाइबल, नमाज
पसेकेही नरपशुहरु ध्वस्त पारे समाज ।

मन्यो ज्यूँदै त्यो जस्ले बिरियो देशको माटो
बाँच्यो त्यो मर्रे पनि जस्ले सरिक्यो देशको माटो ।

कायर भरर पटक पटक मर्नुमन्दा
बहादुर भरर एकै पटक मर्न सकौ।

ਜਨਤਾ ਸਥਾਈ ਪਿਡਾਮਾ ਜਨਪ੍ਰਤਿਨਿਧਿਹਰੁ ਮਨੇ ਸੁਵਿਧਾ ਸੁਵਿਧਾਮਾ, ਗਾ ਲੋਕਤਤ੍ਰ !

• देवेन्द्र चडाल

devendrachudal@gmail.com

त सुशासन नै दिन सकेका छन् न त समृद्धि नै । ओली नेतृत्वको सरकारको नौ महिने कार्यकाल पुरा भएको छ । नौ महिने कार्यकाल हेर्दा सरकारले गफ र हल्ला बाहेक अन्य केही ठोस उपलब्धी हाँसिल गर्न सकेको छैन । सरकारले भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलता अपनाएको बताएतापनि दिनहुँ सरकारी कर्मचारीहरू घुससहित पक्काउ परिरहेका छन् । नेपाल बायुसेवा निगमले खरिद गरेका भनिएका जहाजमा तुलो मात्रामा गडबडी भएको छ । जहाज उत्पदान कम्पनीसँग खरिद नगरी विचौलिया मार्फत खरिद गरिएको छ । खरिद गरिएका जहाजहरू भाडामा त्याएको हो कि खरिद नै गरिएका हुन् भन्ने एकिन सम्म हुन सकेको छैन । निगमका नाममा जहाज निगमकै हुन् भन्ने प्रमाणपत्र नै नभएकाले जहाज खरिद काण्डमा उच्च तहकै सरकारी अधिकारीहरूको संलग्नता भएको आशंका गरिएको छ । मुलुकमा भ्रष्टाचारले जरा गाडेको छ । भ्रष्टाचारलाई नियन्त्रण गर्न वा न्यूनीकरण गर्न सरकारी संयन्त्रहरू नै अलमलमा परेका छन् । भ्रष्टाचारलाई न्यूनीकरण गर्न भनेर सम्बैधानिक रूपमा गठन गरिएको अखिलायार दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगले साना तिना भ्रष्टाचारीहरूलाई कारबाहीको सिफारिस गरेपनि तुला तुला भ्रष्टाचारीहका बारेमा मौन बसेको छ । आयोगमा राजनीतिक भागवण्डामा आधारमा प्रमुख आयुक्तसहित अन्य आयुक्तहरू नियुक्त हुने र भ्रष्टाचारमा संलग्न भएकै सरकारी कर्मचारीहरू आफूहरू बच्नको लागि अखिलायारमा सरुवा भएर जाने गरेको हुनाले उनीहरूकै संलग्नतामा भ्रष्टाचार हुने गरेको रहस्यहरू खुल्दै आएका छन् । साँच्चिकै प्रधानमन्त्री केपी ओलीले भ्रष्टाचारमा शून्य सहनशीलता अपनाउने हो भने अखिलायारलाई राजनीतिक प्रभाव र दबावबाट मुक्त गर्दै त्यहाँ कार्यरत कर्मचारीहरूलाई अखिलायारले नै सरुवा बढुवा र कारबाही गर्न सक्ने गरी आयोगलाई बलियो बनाएको खण्डमा मात्र भ्रष्टाचारमा कमी आउनसक्छ । गतवर्ष भएको सबै तहको निर्वाचनपछि गठन भएका तिनै तहका सरकारहरू र जनप्रतिनिधि दिनहुँ जसो भ्रष्टाचारको मामिलामा बदनाम हुँदै गएका छन् । स्थानीय जनप्रतिनिधिहरू भ्रष्टाचारमा चुरुल्मूलक शालेको उत्पन्न त केही सम्पर्क

पुण्य धारणा रहस्य तो कहा सनय
 पहिला नेपालगञ्ज पुगेर अखित्यार
 दुरुपयोग अनुसन्धान आयोगका प्रमुख
 आयुक्त नविन कुमार घिमिरेले नै उद्घोष
 गरेका थिए । माथिल्लो तहदेखि तल्लो
 तहसम्म भ्रष्टाचारको जालो बनाइएको र
 भ्रष्टाचारको मासिलामा भ्रष्टाचारीहरूलाई
 बचाउन उच्च तहका सरकारी कर्मचारीहरू
 र राजनीतिक दलका नेताहरू नै सक्रिय
 हुने गरेका हुनाले भ्रष्टाचारमा कमी आउन
 नसकेको हो । तत्कालिन माओवादीले
 माओवादी लडाकुहरू राखिएको शिविरमा
 भएको भ्रष्टाचारलाई ढाक्छोप गरिएको छ
 तत्कालिन माओवादीका नेता रहेका हाल

टिलो व्याय दिनु व्याय नदिनु नै हो सरकार

ठिलो न्याय दिनु न्याय नदिनु नै हो सरकार

गत श्वावण १० गते कञ्चनपुरकी १३ वर्षीय निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या भयो । बलात्कार र हत्यामा संलग्न भएका अपराधीहरूलाई चार महिना पुग्न लाग्दा पनि सरकारले कानुनी कठघरामा ल्याउन सकेको छैन । पन्तका बाबुआमाले न्याय मार्दै प्रधानमन्त्री, गृहमन्त्री लगायत अन्य धेरै सरकारी पदाधिकारीहरूलाई भेट गरेपनि उनीहरूले आजसम्म न्याय पाउन सकेका छैनन् । राष्ट्रिय मानवअधिकार आयोगको टोलीले समेत अपराध भएको ठाउँमा निरीक्षण गरी तत्काल अपराधीको पहिचान गरी कानुनी दायरामा ल्याउन सरकारसँग माग गरेको छ । गृह मन्त्रालय र नेपाल प्रहरीले विभिन्न समितिहरू गठन गरेर अपराधी पत्ता लगाउने प्रयास गरेपनि त्यस्ता समितिहरूले अपराधीको पत्तोसम्म पाउन नसकेको हुनाले पन्तका बाबुआमासहित स्थानीय कञ्चनपुरबासीहरू फेरी अनिश्चितकालिन धर्नामा बसेका छन् । नेपाल प्रहरीले तत्कालिन कञ्चनपुर जिल्ला प्रहरीका प्रमुख एसपी डिल्लीबाहुदुर विष्ट र प्रहरी निरीक्षक जगदीश भट्टलाई सेवामा बर्खास्त गरेपनि आजसम्म उनीहरूलाई सोधाउछसम्म गरेको छैन भने अन्य प्रहरीलाई कस्तो कारबाही भयो भनेर कुनै सूचना नदिएको हुनाले अपराधी जोगाउन सरकार तै लागि परेको छ भन्नेमा कञ्चनपुरबासी भन्न थालेका छन् । स्थानीयले सरकार र नेपाल प्रहरीमाथि गम्भीर आरोप लगाउँदा समेत सरकार भने अपराधी पत्ता लाग्छन् भन्न छाडेको छैन । तर पन्तका बाबुआमा र कञ्चनपुरबासीहरूले सरकारलाई विश्वास गर्न नसकेका हुनाले उनीहरू अनिश्चितकालिन धर्नामा बसेका छन् ।

नसकका हुनाले उनाहरु आत्मशतकालिन धनामा बसेका छन् ।

आफ्नी छोरीलाई न्याय मार्दै धर्नमा बसेका निर्मला पन्तको बाबुआमालाई भेटन सुदूरपश्चिम प्रदेशका आन्तरिक मामिला एवं कानुनमन्त्री प्रकाशबहादुर शाह कार्तिक ३० गते धर्नास्थल पुगेका थिए । तर कानुनमन्त्रीको हैसियतले उनले पन्त परिवारलाई न्याय दिन्छुसम्म भन्न सकेनन् । निर्मला पन्तको बलात्कार र हत्यापछि तिनै कानुनमन्त्री शहले चन्द्रमामा पुगेर भएपनि पन्तका हत्याराहरूलाई पत्तो लगाएर छोड्ने सार्वजनिक रूपमै उद्घोष गरेका थिए । बलात्कार र हत्या भएको खफ्नै चार महिना पुग्न लाग्दा समेत अपराधीहरु पत्तो लगाउन नसकेपछि कानुनमन्त्रीले धर्नमा बसेका पन्त परिवारलाई न्याय दिन्छु भन्न नसकेका हुन् । आफ्नो प्रदेशका सर्वसाधारण जनताले न्याय मार्दा न्याय दिन्छु भन्न समेत नसकेर कानुनमन्त्री शहले निरिहता प्रकट गर्नुले सहज रूपमा पन्त परिवारले न्याय पाउँछन् भन्ने विश्वास कञ्चनपुरवासीलाई भएन् । कानुनमन्त्री शहले धर्नमा बसेका पन्तका बाबुआमालाई न्याय दिन नसकेपछि आफ्नो स्वास्थ्यको ख्याल गर्नु आग्रहमात्र गरेका हुनाले पन्तका परिवारले समेत न्याय मार्दामार्दै ज्यान नै गुमाउनपर्ने हो कि भन्ने चिन्ता स्थानीयबासीलाई भएको छ । यसअघि पनि आफ्ना छोराका हत्याराहरूलाई कारबाही हुनुपर्ने माग गर्दा गर्दै गोर्खार्फुजेलका नन्दप्रसाद अधिकारीले ज्यान नै गुमाएका छन् भने उनकी श्रीमती गंगामाया अधिकारी अहिलेपनि न्याय मार्दै अस्पतालमै अनशनमा बसेकी छिन् । यसरी न्याय मार्दामार्दै ज्यान गुमाउनपर्ने अवस्थाको सिर्जना हुनु भनेको लोकतन्त्रकै ध्वज्जी उडाउनबाहेक अन्य केही हुन सक्दैन । निर्मला पन्तलाई न्याय दिन कार्यकारी प्रधानमन्त्री केपी ओलीसमेत असक्षम भएका छन् । पन्तले न्याय नपाएपछि कञ्चनपुरवासीहरु सडकमा आएका छन् । स्थानीय महिला नागरिक समाज सबैले निर्मला पन्तको हत्याराहरूलाई कानुनी दायरामा ल्याउन माग गर्दा केही समय पहिला प्रहरीले चलाएको गोलीले एक बालकको हत्या समेत गरेको छ । के न्याय मागने व्यक्तिमाथि गोली चलाउनु कहाँको लोकतन्त्र हो ? लोकतन्त्रमा सबैलाई समान अधिकार र हरान्छ भनिन्छ तर हामीकहाँ भने लोकतन्त्र भनेको ढुलाबडा र सत्ताधारीको लागि मात्र भएको छ । गरिब असाहयले न्याय पाउन सकेका छैन । ढिलो गरी न्यायदिन न्याय नविन तै हो ।

असंहयल न्याय पाउन सकिए छान् । दूला गरा न्यायाबनु न्याय नदबनु न हा ।
निर्मला पन्तलाई न्याय चाहियो भनेर कञ्जनपुरवासीले मात्र होइन मुलुकभरमै
आवाज उठ्यो । काठमाडौंको माइतीधर मण्डला भरियो पन्तलाई न्याय देउ
भनेर केपी ओली सरकारलाई आग्रह समेत गरियो । प्रहरीले अनुसन्धान गन्यो
गृहमन्त्रालयले उच्चस्तरीय छानविन समिति बनायो । तर ती सबै समिति र
टोलीहरूले अपराधीको पत्ता लगाउन सकेनन् । उनीहरूको हातमा शुन्यमात्र हात
लायायो । नेपाल प्रहरीले पन्तको हत्या भएकै भोलिपल्टै अनुसन्धान कमिटी गठन
गरेको भएपनि कमिटी गठन तै कृतीपूर्ण रहेको थियो । प्रहरीले अपराधी पत्ता
लगाउन चाहेको भए तत्काल एसपीबन्दा माथिका अधिकृतको तेतूत्वमा अनुसन्धान
कमिटी पार्स एवं सबैसँगै तर चित तापै एसिया तरी एसालाई देखेको छ ।

कामटी गठन गत सक्षम्या तर किन त्यसा गरएन त्यहा शकाका घरामा रहको छ।
 न्याय दिने आश्वासन कार्यकारी प्रधानमन्त्रीलगायत सरकारी उच्च
 अधिकारीहरूले दिएपनि अहिलेसम्म पन्त परिवारले न्याय पाएका छैन्।
 सिंहदरबारको अधिकार घर घरमा पुऱ्यायौ भन्नेहरूले अब जवाफ दिनुपर्दछ
 खोई त त्यो अधिकार किन पन्त परिवारले न्याय पाएनन्? न्याय मारन अनशन
 तै बस्नुपर्ने बाध्यता किन भयो? भुठा आश्वासनहरू दिएर जनतालाई भ्रममा
 राख्नु लोकतन्त्रकै उपहास हो कि होइन? संघीय सरकार छ प्रदेश सरकार र
 स्थानीय सरकार छ यी तिनै तहका सरकारले भुठ आश्वासन दिएका हुनाले
 धर्नामा बसेका पन्त परिवारलाई केही भएमा त्यसको जिम्मेवारी सरकारले
 लिनुपर्दछ भन्ने हाम्रो आग्रह हो।

समृद्धिका लागि सूक्ष्म प्रविधिको अवलम्बन गरौ

शोभाकान्त लाभिष्ठने

सबैलाई थाहा भएकै हो, स्कूल या कलेजमा प्रयोग गरिने हाम्रा नांगा औँखाले नदेख्ने वस्तुहरू अमिका, हाइझा, जीवकोष र तन्त्रज्ञस्ता स-साना वस्तु सूक्ष्मदर्शक यन्त्रको सहायताले देख्न सकिन्छ। त्यसैगरी अस्पतालको प्रयोगशालामा उपयोग गरिने सूक्ष्मदर्शक यन्त्रले करिब हजार गुण अझ साना जीवाणु ब्याकटेरिया, भाइरस आदि देखिन्छन्। व्याटरिया र भाइरसज्ञा जीवाणु देख्न सकिने सूक्ष्मदर्शक यन्त्रले चिकित्सा विज्ञानमा रोग निदानमा महावर्षी योगदान पुऱ्याएको छ, जसले गर्दा हजारौ मानिसलाई अकाल मृत्युबाट बचाउन सफलता मिलेको छ। त्यसैगरी द्रान्समिसन इलेक्ट्रोन माइक्रोसोफ्ट (टिइएम) ले हाम्रा औँखाले देख्न सक्नेबन्दा लाख गुणा साना वस्तुलाई देख्न सकिन्छ। भने, अणु र परमाणु त यस्ता जीवाणुभन्दा पनि अफै करिब हजार गुणा साना हुन्छन्। यसबाट हामी सहजै अनुमान गर्न सक्छौं, यिनलाई देख्ने विषय निकै चुनौतीपूर्ण हुन्छ।

१९८० को कुरा हो यसटिएमको आविष्कारसँगै १९८२ मा आणविकबलीय सूक्ष्मदर्शक यन्त्र (एटिएम) को आविष्कार भयो, जसले प्रत्येक अणु र परमाणुलाई स्पष्ट रूपमा देख्न र आवश्यकताअनुसार स्थानान्तरण गर्न पनि सकिन्छ। अणु-परमाणु क्रियाशील हुने यस किसिमको योगदान नानो टेक्नोलोजीमा कोषेहुन्गा साबित भएको छ। यसबापत आविष्कारकर्तालाई संसारको सबैबन्दा ढूलो र सम्मानित 'नोबेल पुरस्कार' (१९८६) ले विभिन्न गरिएको छ। अणु-परमाणुको यसरी दृष्टिगोचर भएपछि यसको बोनोट, आन्तरिक संस्कारमा फेरबदल गरी प्रयुक्त युन मानवहितमा प्रयोग गर्न निकै सहज भएको छ। सदियाँपहिले हाम्रा पुर्खा (पर्सियन र चाइनिज) ले तन्काइएको सिसामा सुन या चाँदीका नानो कणको उपयोगबाट मनमोहक रंगीन चम्किने इयाल प्रयोगमा ल्याएको बताइन्छ।

लगभग अणु-परमाणुजितिकै साना कण, जसलाई विशिष्ट वैज्ञानिक सीपद्वारा दोस्रो पदार्थमा सजिलै घुलमिल गराउन सकिन्छ, यस्ता कणलाई आधुनिक विज्ञानको भाषामा आयामविहीन कण अर्थात् 'क्वान्टमडट' भन्ने गरिएको छ। अर्को पदार्थमा सजातीय वस्तु जस्तै घुलमिल हुन सक्ने यस्तो वैज्ञानिक प्रक्रिया (नानो प्रविधि) ले नयाँ पदार्थको सिर्जना गराउँछ, जसका भौतिक या रासायनिक गुण प्रयोग भइरहेका दुवै पदार्थको भन्दा भिन्न र अति विशिष्ट बन्न पुगेका हुँदा रहेछन्। उदाहरणका लागि (१) प्रेसर कुकर, राइस कुकर या तावाको बिंड, जो क्याडमियम सेलेन्याइड पदार्थबाट बनेको हुन्छ, साधारण अवस्थामा करिब चार सय डिग्री सेन्टिग्रेडमा पर्नले यो पदार्थ नानो तहमा आइपुग्दा करिब १४ सय डिग्री सेन्टिग्रेडमा मात्र पर्नल्न। (२) दैनिक जीवनमा अत्यधिक प्रयोग हुने कडा धातु (फलाम), जसलाई रिफाइन गरी स्टिल बनाइएको हुन्छ, साधारण स्टिल जिति बलियो छ, नानो तहसम्म आइपुग्दा यही धातु ६ गुण अधिक बलियो बन्छ। (३) अन्तरिक्षमा प्रक्षेपण गरिने रेकेटलाई चाहिने ऊर्जा आपूर्ति गराउन रेकेटलाई ढूलो आकारको पेट्रोलियम भण्डारण गर्नुपर्ने बाध्यतालाई थोरै पेट्रोलियममा केही मात्र अलमुनियम (सिलोट) नानो कण मिसाउँदा यसबाट हामीले कल्पने गर्न नसकिने गरी ऊर्जा उत्पादन हुने रहेछ, जसले रेकेटलाई एकौचौटि सजिलैसँग पृथ्वीबाट हुत्याएर यसको गुरुत्वबलबाट छुट्याउँछ। (४) बढ्दो जनसंख्यालाई खाद्य आपूर्ति कृषिजन्य उपजबाटे गरिएको हुन्छ। नेपालजस्तो कृषिप्रधान मुलुकको विकासको मेरुदण्ड नयाँ प्रविधिमा आधारित कृषिजन्य वस्तुको उत्पादन, याकेनिङ, भण्डारण र बजारीकरणमा समेत सहयोग पुने गरी खाद्यजन्य उद्योगमा नानो टेक्नोलोजीको अहम भूमिका हुन्छ। उदाहरणका लागि प्रिसिजन फार्मिङ, जो बिरुवामा रखिएको मल, जसमा थोरै मात्र जिंक

सल्फाइडका नानो कण मिसाइन्छन्, जसले गर्दा धेरै एवं बढी पोषणवर्धक फल दिने मात्र होइन, रोग प्रतिरोधात्मक एवं प्रतिकूल वातावरणमा पनि सुरक्षित रहन सक्ने शक्ति आर्जन हुन्छ। त्यसैगरी बिरुवामा लाग्ने किराफट्याग्रा नाश गर्न सुन या चाँदीका नानोकण घुलाइएको तरल पदार्थमा थोरै मात्र सिलिकन नानोकण मिसाउँदा कम खर्चमा भनै प्रभावकारी विधि बन्ने रहेछ। (५) मानिसको सुन्दरता बढाउन आमूषणका रूपमा प्रयोग गरिए आएको 'सुन' जो रासायनिक प्रतिक्रियाविहीन इनर्ट

आइपुग्दा इन्टरनेटको सार्वजनिक पहुँच विस्तार भएलगतै सन् २००० मा स्मार्टफोन (मोबाइल) को बजार प्रवेशपाइ छाल क्लाउड कम्प्युटिङसम्मको प्रविधिले आमसञ्चार जगत् मात्र नभई डिजिटल पद्धतिद्वारा मानिसको दैनिक कामकाजमा सहजता, पारदर्शिता एवं सूचनाको भण्डारणले सारा संसारलाई निकै सानो र सबल बनाउन सफल भएको सूचना प्रविधिको अहत्वापूर्ण क्रान्ति मानिएको छ। तर, सूचना प्रविधिको सामर्थ्य/युरो सोलार सेलको जस्तै सिलिकन नानो चिप्समा रहेको हुन्छ भन्ने हामीमध्ये थोरैलाई मात्र

नानो प्रविधि संसारभरि उज्यालो छर्न सबने, तुनियाँको मुहारमा मुस्कान बर्साउन सक्ने र रसियाको टिकेदेश सिंगापुरले जस्तै राष्ट्रिय समृद्धि हासिल गर्न सकिने हुनाले उदीयामान दुई विशाल मित्राराष्ट्रबीचको सानो तर तेजिलो एवं ओजस्वी मुलुक नेपालको विकास र समृद्धिको अथाह सम्भावना बोकेको, उज्यालो नेपालको मानक नानो टेक्नोलोजीको परिणाममुखी कार्यारक्षमा स्थिर र बलियो भनिएको वर्तमान सरकारको अर्जुनदृष्टि पुऱ्यनुपर्छ।

(कहिल्यै खिया नलाग्ने/नष्ट नहुने) धातु मानिएको छ- नानो तहसम्म आइपुग्दा यसले तीव्र रासायनिक प्रतिक्रिया देखाउँने रहेछ, जुन गुणलाई पदार्थमा आकर्षक, मनमोहक रंग सिर्जना गर्न मात्र नभई ढूलो, मैलो, धुवाँजस्ता प्रदूषणजन्य विजाबाट काठमाडौंजस्ता प्रदूषणग्रस्त सहरी बस्तीलाई प्रदूषणमुक्त गराउन प्रयोग गर्न सकिन्छ। यसका लागि ल्लाडर ट्रयापमा प्रयोग हुने यस किसिमका सुनका नानोकणको इनर्जी लेबल यसरी डिजाइन गरिन्छ, जसले आफ्नो क्षेत्रभित्रका प्रदूषणजन्य धुलोधुवाँ जस्ता इत्यादि कणलाई चुम्बकले जस्तै तान्छ र ल्लाडर ट्रयापमा हाल्छ, जहाँबाट यी पदार्थ उम्कन सक्नैनन्।

ट्रान्जिस्टरको आविष्कार (१९४७) पालि कम्प्युटर (१९७०) एवं स्वचालित टेलर यन्त्र (१९८०) हुँदै १९८० सम्म

ज्ञात हुन सक्छ। रसियन भौतिकशास्त्रीले हालै सार्वजनिक गरेको अध्ययनअनुसार जीवसम्मत 'सुन'का नानोकण यसै पनि प्रज्वलनशील हुने रहेछन्, त्यसैमाथि यसमा अति कम सिलिकन नानोकण

अनुरोध ! अनुरोध ! अनुरोध !!!

सडक निर्माण गर्दा ठूलो धनराशी खर्च हुने भएकोले निर्माण सम्पन्न भैसकेको सडक संरचनामा प्रतिकूल असर पन्ने

गरी देहायका कुनै पनि क्रियाकलाप नगरिदिनु हुन अनुरोध छ।

- सडक सीमा अतिक्रमण गरी घर टहरा बनाउन।
- सडक पेटीमा निर्माण सामग्री राख्न।
- सडकमा कुनै किसिमबाट पानीको निकास गर्न।
- सवारी आवगमनमा बाधा पन्नाउन।
- ढल तथा क्याचपिटमा फोहोर तथा प्लाष्टिकजन्य बस्तुहरू राख्न।
- सडक साम्भा सम्पति भएकोले अपनत्व प्रकट गरी दिनु हुन सादर अनुरोध छ।

थानकोट-चित्लाड सडक योजना कलाङी, काठमाडौं

खबरदारी सम्भामा उपस्थितिका लागि अनुरोध

ओलि २०७५ मंसिर ८ गते र तेजिलो १ बजे र तेजिलो ८ बजे र तेजिलो १२ बजे र तेजिलो १५ बजे र तेजिलो १८ बजे र तेजिलो २१ बजे र तेजिलो २४ बजे र तेजिलो २७ बजे र तेजिलो ३० बजे र तेजिलो ३३ बजे र तेजिलो ३६ बजे र तेजिलो ३९ बजे र तेजिलो ४२ बजे र तेजिलो ४५ बजे र तेजिलो ४८ बजे र तेजिलो ५१ बजे र तेजिलो ५४ बजे र तेजिलो ५७ बजे र तेजिलो ६० बजे र तेजिलो ६३ बजे र तेजिलो ६६ बजे र तेजिलो ६९ बजे र तेजिलो ७२ बजे र तेजिलो ७५ बजे र तेजिलो ७८ बजे र तेजिलो ८१ बजे र तेजिलो ८४ बजे र तेजिलो ८७ बजे र तेजिलो ९० बजे र तेजिलो ९३ बजे र तेजिलो ९६ बजे र तेजिलो ९९ बजे र तेजिलो १०२ बजे र तेजिलो १०५ बजे र तेजिलो १०८ बजे र तेजिलो १११ बजे र तेजिलो ११४ बजे र तेजिलो ११७ बजे र तेजिलो १२० बजे र तेजिलो १२३ बजे र तेजिलो १२६ बजे र तेजिलो १२९ बजे र तेजिलो १३२ बजे र तेजिलो १३५ बजे र तेजिलो १३८ बजे र तेजिलो १४१ बजे र तेजिलो १४४ बजे र तेजिलो १४७ बजे र तेजिलो १५० बजे र तेजिलो १५३ बजे र तेजिलो १५६ बजे र तेजिलो १५९ बजे र तेजिलो १६२ बजे र तेजिलो १६५ बजे र तेजिलो १६८ बजे र तेजिलो १७१ बजे र तेजिलो १७४ बजे र तेजिलो १७७ बजे र तेजिलो १८० बजे र तेजिलो १८३ बजे र तेजिलो १८६ बजे र तेजिलो १८९ बजे र तेजिलो १९२ बजे र तेजिलो १९५ बजे र तेजिलो १९८ बजे र तेजिलो २०१ बजे र तेजिलो २०४ बजे र तेजिलो २०७ बजे र तेजिलो २१० बजे र तेजिलो २१३ बजे र तेजिलो २१६ बजे र तेजिलो २१९ बजे र तेजिलो २२२ बजे र तेजिलो २२५ बजे र तेजिलो २२८ बजे र तेजिलो २३१ बजे र तेजिलो २३४ बजे र तेजिलो २३७ बजे र तेजिलो २४० बजे र तेजिलो २

संशोधनको नाममा मधेशवादी दललाई लिप्प

अग्रकान्त का

मधेशको राजनीतिलाई जहिले पनि गोर्खाली शासनसत्ताका व्यक्तिहरूले धोका दिँदै आएका छन् । तीन तहको निर्वाचनमा मधेशीले सहभागीता नै नजनाउने मनस्थितिमा थिए । तर पनि निर्वाचन गएपछि हात्रा मागहरू पूरा हुन्छ भनिएको थियो र मधेशीले निर्वाचनमा भाग लियो । निर्वाचनमा भाग लिएपश्चात पनि हालका नेकपा दुई तिहाईको दम्भ देखाइरहेको छ । मधेशका कुनै पनि समस्यामा नेकपाका नेताहस्तो चासो छैन । जनता पहिलाबन्दा पनि बढी ठिगेका छन् ।

मधेशकेन्द्रित दलहरू राजपा र फोरम सँगै आन्दोलन गरेका थिए । तर फोरम उच्चिएर निर्वाचनमा भाग लिन गयो । पछि राजपाले पनि निर्वाचनमा गएन भने धेरै घाटा हुन्छ भनेर राजपा पनि निर्वाचनमा सहभागी हुन पुग्यो । त्यसपछि मधेशका मागहरू पूरा हुन्छ भने आशा पलाएको थियो । तर, अहिलेको अवस्था हेर्दा राजपा र मधेशीलाई पनि घाटा लागेको छ । मधेशवादी दलका केही नेताहस्तो आफ्ना व्यक्तिगत स्वार्थका लागि मधेशको मुद्दालाई तिलाज्जली दिने काम गरेका छन् । निर्वाचनपश्चात मधेशमा कुनै किसिमको उपलब्धी भएको छैन । मधेशी जनता अहिले पनि पीडामा छन् । मधेशीले उठाउँदै आएका माग अहिले पनि यथावत नै छन् । राज्यको हरेक अंगमा समानुपातिक समावेशित व्यवहारमा लागू भएको छैन ।

तीनै तहको निर्वाचनमा मधेशकेन्द्रित दलहस्त भाग लिंदा जनादेश प्राप्त गरेको छ । तर, यो देशमा गोर्खाली समुदायका केही मुष्टिभर मानिसहस्रले अहिलेसम्म शासन चलाउँदै आएका छन् । तिनीहरू सबै साकुभाई हुन् । कहिले केही ओलीको नाममा, कहिले शेरबहादुर देउवाको नाममा, कहिले सूर्यबहादुर थापाको नाममा उनीहरू सबै साकुभाई बेरेर राजनीति गरिरहेका छन् र मधेशलाई शोषण गरिरहेका छन् । मधेशी दलले त निर्वाचनमा भाग लियो तर मधेशी जनताले पाउनुपर्ने अधिकार पाएका छैनन् । सविधान संशोधन गर्नु भन्नै आएका छन् तर अहिलेसम्म गरेका छैनन् । अहिलेसम्म मधेशीसँग राज्यसत्ताले सम्झौताको राजनीति मात्रै गर्दै आएका छन् ।

सविधान संशोधन मधेशी दलका लागि माग मात्र नभई एउटा राजनीतिक मुद्दा पनि हो । यो त जायज अधिकार हो र मधेशको माग पनि हो । मधेशमा अहिले पनि ४० लाखभन्दा बढी नागरिकतावाट विचित छन् । त्यो त मधेशको अधिकार हो । सविधान संशोधनमा यो पनि एउटा महत्वपूर्ण मुद्दा हो । तर, फोरमले सविधान संशोधनलाई राजनीतिक मुद्दा बनाउँदै सरकारमा गयो । तर, जनताले फोरमका नेताहस्त भागहरूले आफ्ना व्यक्तिगत स्वार्थ मात्र पूरा गरिरहेका छन् । मधेशी जनताको माग र अधिकारलाई राजनीतिक एजेन्डा मात्रै फोरमले बनाएको छ ।

चुनावका बेला मधेशी जनताले कॉन्फ्रेस, वाम गठबन्धन, राजपा र फोरम सबैलाई संविधान संशोधनकै निस्ति मत दिएको हो । सविधान संशोधनमार्फत आफ्नो अधिकार सुनिश्चित होस् भनेर मधेशीहस्रले यी दलहस्तलाई मत दिएका थिए । तर, मधेशी जनताका ती मत खेर गएको हो । मधेशी जनताले पनि चुनावका बेला गल्ती गरेका छन् । त्यही बेलामा मधेशका सबै जनताले मधेशका एज्टै दललाई मत दिएको भए आज सविधान संशोधन गराउन सहज हुन्थ्यो । अहिले मधेशको मत विभाजित अवस्थामा रहेकाले संशोधनका लागि चाहिने इफोर्ट पुगिरहेको छैन ।

अहिलेको अवस्थामा संशोधनको नाममा एउटा मधेशका पार्टी सरकारमा छ भने

अर्को दल मधेशको मुद्दा लिएर अर्को पनि

संघर्षरत छ । मधेशी जनताले सबै कुराको मूल्याकन गर्दैछन् । अब आउने दिनमा जुन पार्टीले मधेशसँग धोका गरेको छ त्यो मधेशबाट बढारिनेछ । यसको परिणाम अब आउने निर्वाचनमा देखिन्छ । सविधान संशोधनको मुद्दा राजपा र फोरम दुवै पार्टीको हो । दुवैले सँगै मिलेर आन्दोलन पनि गरेका थिए । तर, फोरम जसरी सत्तामा जान हतार गन्यो त्यसले मधेशमा राजपाप्रति आकर्षण बढाएको हो । मधेशका जनता अहिले फोरमसँग नभई राजपासँग चुनु हुँदैन ।

यो सरकार कुनै पनि हालतमा सविधान संशोधन गर्ने मनस्थितिमा छैन । अहिलेसम्म सरकारको व्यवहार हेर्दा मधेशी दललाई संशोधनको नाममा ललिपमात्रै देखाउँदै आएको छ । पहिला जसरी नेकपा एमालेले मधेशीलाई ठोको थियो, त्यसरी नै अहिले पनि ठग्दै छ । अहिले सरकारको नेतृत्व गरिरहेका नेतृत्वहस्तको मानसिकतामा परिवर्तन भइसकेको छैन । मधेशलाई अधिकार दियो भने देश विखण्डनिर जान्छ भने सोच राखेकाहरूबाट मधेशको पक्षमा संशोधन हुन्छ भन्ने सोच्नु दिवास्वप्न नै हो । राज्य सत्ता सञ्चालकहस्तको यस्तै सोचका कारण मधेशमा विखण्डनका आवाजहरू उत्तिरहेका छन् । स्वतन्त्र मधेशको नाममा अभियान चलाइरहेकालाई सरकारले मलजल गर्दै छ । मधेशका माग पूरा गरिदियो भने यस्ता अभियानहरू आफै समाप्त भएर जान्छ तर, समस्याको समाधान चाहेकै छैन । मुलुकमा सधै अस्थिरता मचाइरहने राज्यसत्ता सञ्चालकहरू नै हुन् ।

(मधेश दर्पण फिचर सेवा)

नेपाल आयल निगम लि.को

खाना पकाउने एल.पी. ग्याँस प्रयोगकर्ताहरूलाई सुरक्षासम्बन्धी अति आवश्यक जानकारी

एल.पी. ग्याँस अत्यन्त प्रज्वलनशील पदार्थ भएकोले यसको प्रयोगमा पर्याप्त शर्तकर्ता र सावधानी अपनाउन जरूरी हुन्छ । यसैले खाना पकाउने ग्याँसको चुहावटबाट हुने दूर्घटनाबाट बच्न देहायका कुराहस्तमा ध्यान पुन्याउन सम्पूर्ण उपभोक्ता वर्गमा नेपाल आयल निगम लि.अनुरोध गर्दछ ।

दूर्घटनाबाट बच्न ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

- एल.पी. ग्याँस सिलिण्डर ल्याउँदा-लैजाँदा नगुडाउँ, भान्छामा सिलिण्डर सधै ठाडो राखी प्रयोग गरै, सुताएर र घोप्टाएर प्रयोग नगरै ।
- रेगुलेटर, रबर पाइप, चुल्हो जस्ता उपकरणहरू गुणस्तर प्रमाणित भएको मात्र प्रयोग गरै । साथै हेरेक २ (दुई) वर्षमा ग्याँसको पाइप फेरै ।
- खाना पकाउदा सधै भ्र्याल ढोका खुला राखौ र सुतिको कपडा लगाएर मात्र खाना पकाउने गरै ।
- काम सकिएपछि सधै रेगुलेटर बन्द गरै ।

ग्याँस चुहावट भएमा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु :

- खाना पकाउने स्थानमा एल.पी. ग्याँसको तिखो गन्ध आइरहेको छ भने ग्याँस लिक भइरहेको छ भन्ने बुझनुपर्दछ । ग्याँस लिक भएमा पहिले रेगुलेटरको र पछि चुलोको नव १८लयद० बन्द गरै ।
- ग्याँस हावाभन्दा गहौं हुने भएकोले भुइँमा बस्छ । यस्तो अवस्थामा ढोका र सबै भ्र्याल खुला गरै र आगोको फिल्का निस्क्ने पदार्थ जस्तै ग्याँस चुल्हो, सलाई, लाइटर, धूप आदि नबालौ र बिजुली बत्ती, टर्चलगायत कुनै पनि विद्युतीय उपकरण नचलाउँ ।
- ग्याँस लिक भइरहेमा सिलिण्डरबाट रेगुलेटर छुटाई भत्तमा सेफ्टी क्याप ढक्न लगाएर घरबाहिर खुला ठाउँमा राखौ र छिटोभन्दा छिटो नजिकको ग्याँस बिक्रेता वा सम्बन्धित ग्याँस उद्योगलाई खबर गरै ।

सचेत र सावधान हुनु नै सुरक्षित हुनु हो ।
उपभोक्ताको हितमा नेपाल आयल निगम लिमिटेडद्वारा जारी

इपिएलको खेल तालिका सर्वाजनिक

मंसिर २२ गतेबाट सुरु हुने दोस्रो संस्करणको एमरेस्ट प्रिमियर लिंग (इपिएल) क्रिकेट प्रतियोगिताको खेल तालिका सर्वाजनिक भएको छ । इपिएल आयोजकले सोमबार एक कार्यक्रम गरी खेल तालिका सर्वाजनिक गरेको हो ।

सर्वाजनिक तालिकाअनुसार इपिएलको उद्घाटन मंसिर २२ गते कीर्तिपुरस्थित टियू मैदानमा हुने छ । उद्घाटन खेलमा डिफेन्डर च्याम्पियन विराटनगर वारियरसँग ललितपुर पाट्रिओट्सको सामाना गर्ने छ ।

कीर्तिपुरस्थित त्रिभुवन विश्वविद्यालयको मैदानमा हुने लिंगमा काठमाडौं किंग्स इलेमेन, ललितपुर पाट्रिओट्स, विराटनगर वारियर्स, भेरहवा ग्लाडिएटर, पोखरा राजनोज र चितवन टाइगर्स गरी ६ फ्रेन्च्याइच टिमले प्रतिस्पर्धा गर्नेछन् । १५ दिन चल्ने प्रतियोगितामा कुन ९९ खेल हुनेछन् । लिंग चरणमा प्रत्येक टिमले एकआपसमा खेल्नेछन् । लिंगको शीर्ष स्थानमा रहने दुई टिम व्यालिफायरमा प्रवेश गर्ने छन् भने तेहो र चौथो हुने लिंग एलिमिनेटरमा पुग्ने छन् ।

इपिएलका लागि प्रत्येक टिमले १०-१० खेलाडी कलोज अवसन्मार्फत टिममा भित्तिएका छन् । अब प्रत्येक टिमले ३-३ जना विदेशी तथा एक स्थानीय खेलाडी द्यालेन्ट हन्तमार्फत छान्न बाँकी छ ।

काठमाडौंमा सोमपाल कामी, ललितपुरमा ज्ञानेन्द्र मल्ल, विराटनगरमा पारस ख्डका, भेरहवामा शरद भेषावकर, पोखरामा शक्ति गौचन र चितवनमा दीपेन्द्रसिंह ऐरी 'मार्की' खेलाडीका रूपमा रहेका छन् ।

ब्राजिल र फ्रान्सको संघर्षपूर्ण जित

अन्तर्राष्ट्रिय मैत्रीपूर्ण खेलमा ब्राजिल र फ्रान्सले संघर्षपूर्ण जित हात पारेका छन् । यस्तै स्टार लियोनल मेसीविना नै मैदानमा उत्रिएको अर्जेन्ट

टेंगीन खबर

ब्रजेशको 'साइड हिरो'

ब्रजेश खनालको पछिलो कृति 'साइड हिरो' पोखरामा विमोचन भएको छ। साइड हिरोको वरिष्ठ साहित्यकार सरलभत्तले मंगलबाट लोकार्पण गरेका हुन्। वरिष्ठ साहित्यकार सरलभत्तले साइड हिरोमा जीवनका तिता-मीठा अनुभव भए पनि त्यो तत्कालीन समयको यथार्थ वर्णन भएको टिप्पणी

गरे। उनले लेखक ब्रजेश खनालले दीर्घसूत्रीय परम्परालाई तोडेर समकालीन जीवनलाई प्रभावित पारेको उल्लेख गरे।

पुस्तकमा चलचित्र उद्योगको इतिहास, साहित्य र त्यसप्रिकार्थी धेरै पक्षलाई जीवन्त रूपमा उतारेको बताए। लेखकले पुस्तकमा आफैलाई व्याङ्यात्मक रूपमा प्रस्तुत गरेको उनको भनाइ छ।

न्यान्दम रिडर्स सोसाइटीले आयोजना गरेको लोकार्पण कार्यक्रममा सोसाइटीका पूर्वाध्यक्ष गणेश पौडेल र लेखक ब्रजेश खनालबीच सवाल-जवाफ गरिएको थिए।

नेपाली फिल्म क्षेत्रका सदाबहार पटकथा लेखक ब्रजेश खनालले आफूले ६० को हाराहारीमा पटकथा लेखेको जानकारी दिए। उनकै अनुसार सुरुमा हिरो बन्ने सोचका साथ चलचित्र क्षेत्रमा छिरेका उनी सहायक भूमिकामै सीमित हुँदा खिन्न थिए। बिस्तरै पटकथा लेखनमा घोल्लिँदै जाँदा वास्तविक हिरो लेखक नै हो भन्नेमा द्विविधा नरहेको बताए।

एउटा निर्देशकले राम्रो पटकथालाई भुर बनाउन सक्ने, तर नाराम्रो पटकथामा राम्रो सिनेमा बनाउन नसक्ने राम्रैसँग बुझेका उनले आफैले पटकथा लेखेका आधा सिनेमा नहरेको खुल्लैरै बताए। 'हिरो एउटा पात्र हो,' उनले भने, 'हिरो वा साइड हिरो अनि के भूमिका कसको भनेर पहिले नै तय गर्ने स्क्रिप्ट राइटर हो, त्यसमा कसरी निर्देशकले भूमिका दिन्छ, त्यो निर्देशकको कुरा हो।' उनले आफूलाई पूर्ण रूपमा न्याय गरेको र पटकथा लेखनको हिरोको रूपमा आफूलाई उभ्याउन सकेको प्रस्तुयाए।

ब्रजेशले नेपाल टेलिभिजन स्थापना भएलगतै आफै बुवाले निर्माण गरेको टेलियलचित्र पञ्चतन्त्रका ६-७ वटा शृङ्खलामा काम गरेका थिए। त्यसपछि ऋक्षम: उनी पटकथा लेखनमा लगाएर नेपालीमा स्पन्नरत्तरण गरिने गरेको थिए। त्यसलाई आफूले तोडेको उनले बताए।

बिर्तामोडबाट सुरु भयो नेपथ्यको मुलुकयात्रा

नेपथ्यले मुलुकको पूर्वदेखि पाश्चयमसम्मको यात्रा गर्ने अभियानअन्तर्गत पूर्वको बिर्तामोडबाट यात्रा थालेको छ। तराईका चार सहरमा कार्यक्रम गर्ने योजनाअन्तर्गत मंगलबाट यहाँ प्रस्तुति दिइएको हो। सङ्क दुर्घटना न्यूनीकरण महाअभियानको

नाराका साथ कन्सर्ट आयोजना भएको छ।

डोमालाल राजवंशी रंगशालामा नेपथ्यको म्युजिक भिडियो 'सा कर्णाली' बज्ञ थालेपछि उपस्थित दर्शकले ताली बजाएर स्वागत गरेका थिए। लगातै अर्को म्युजिक भिडियो 'ऐना भ्याल' प्रस्तुति दिइएको थिए।

ब्यान्ड २५ वर्ष पुगेको अवसरमा मुलुकभर घुम्ने कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिन खेजिएको नेपथ्यका प्रचारक अर्पण शर्माले जनाएका छन्। पहिलो रेकर्ड भएको गीतमा व्यान्दका प्रारम्भिक दिनदेखि अहिलेसम्मका सदस्यको सम्झनासम्पर्की तस्विर प्रस्तुत गरिएको थिए।

कार्यक्रममा नेपथ्यका नयाँ-पुराना गीतहरू 'रेशम', 'जोमसोमे बजार', 'छेकयो छेकयो', 'चरी मन्यो सिसैको गोलीले', 'भेडाको ऊनजस्तो हुँदै तालको पानी' जस्ता गीतमार्फत दर्शकलाई मनोरन्जन गराइएको थिए। स्थानीय सहकारी सहारा नेपालले नेपथ्यलाई बिर्तामोडमा प्रस्तुत गरेको हो। कन्सर्टबाट उठेको पैसाले राजमार्गमा ट्राफिक व्यवस्थापनका लागि उपकरण खरिदमा मद्दत गर्ने जानकारी आयोजकले दिइएको छ। नेपथ्यको यो यात्रा अब मंसिर ७ गते धरान, ९० गते बुटवल हुँदै १३ गते धनगढी पुगेर सम्पन्न हुनेछ।

सुश्री सम्पत्तिको पोस्टर सार्वजनिक

रोमान्टिक कमेडी फिल्म 'सुश्री सम्पत्तिको पोस्टर सार्वजनिक गरिएको छ। सुव्रत आचार्यको निर्देशनमा बनेको फिल्म २८ मंसिरमा प्रदर्शन हुँदै छ।

रमेश त्ययनाको प्रस्तुति रहेको सुश्री सम्पत्तिको पोस्टरमा फिल्मका मुख्य तीन पात्र- सारा सिर्पाली, विनोद न्यौपाने र सलोन बस्नेतलाई प्रस्तुत गरिएको छ। यसै साता ट्रेलर सार्वजनिक गरिने फिल्ममा समावेश हुकुम बक्सियोस् बोलको गीतले चर्चा पाइरहेको छ।

रंगपत्रकार सुव्रतको निर्देशनमा बनेको दोस्रो फिल्म सुश्री सम्पत्तिमा सारा, विनोद र सलोनका साथमा राजाराम पौडेल, सुनिता श्रेष्ठ ठकुरी, विशारद बस्नेतलायत कलाकारले अभिनय गरेका छन्। निर्देशक सुव्रतकै कथा रहेको फिल्मको निर्मातामा विज्ञान राई, नुनम सुब्बा र रमन शिलाका छन्।

सची भइन् मिस एमिएसन विजेता

मिस एमिएसन विवन-०१८' को उपाधि सची पौडेलले जितेकी छिन्। हालै राजधानीमा सम्पन्न प्रतियोगितामा आफ्ना १८ प्रतिस्पर्धीलाई पछि पारेर सचीले मिस ट्यालेन्ट्सहित शीर्ष उपाधि हासिल गरेकी हुन्। उपाधिका साथमा उनले कुनै एउटा एपरलाइन्स कम्पनीमा एयर होस्टेसको जागिर पाउने पक्का भएको छ।

प्रतियोगितामा पुनर्मा लिम्बू फस्ट रनर्स अप घोषित भइन् भने सुमी पौर्टलले सेकेन्ड रनर्स अपको उपाधि हासिल

गरिन्। दीपिका पाठक थर्ड रनर अप र नेहा चौधरी फोर्थ रनर्स अप घोषित भए। टच इन्टरटेन्मेन्ट र स्पर्स फिल्मको आयोजना तथा सहारा इन्टरनेसनल एयर होस्टेस एकेडेमीको सहकार्यमा आयोजित प्रतियोगितामा एयर होस्टेस प्रशिक्षण लिइरहेका तथा लिइरहेका ९१ युवतीले प्रतिस्पर्धा गरेको थिए।

अभिनेता एसराज गराच र तेन्जु योजनले कोरियोग्राफी गरेको प्रतियोगितामा कविता घलेले बेस्ट स्पिच, पुनर्मा लिम्बूले बेस्ट सिंगर, श्रेयार्थिं ठकुरीले बेस्ट डान्सर, रिजा उदयले एकट्रा ट्यालेन्ट, लक्ष्मी तामाडले मोस्ट पपुलर, छुनु सेन्युरीले मोस्ट पपुलर अन इन्टरनेट र दीपिका पाठकले बेस्ट पर्सनालीटीको सहउपाधि जिते। त्यसैगरी, नेहा चौधरीले बेस्ट स्माइल, सुमी पर्टलले मिस फोटोजेनिक, यान्जिल शेर्पाले मिस ब्युटिफुल, बबिना अर्जेले मिस चार्मिंग, अलिसा चौलागाईले मिस फ्रेन्डली, अनिशा न्यौपानेले मिस डिसेन्ट, कृति खत्रीले मिस इन्झर्जेटिक, रिया भारतीले बेस्ट परफर्मर र मोस्ट कफिङ्गेन्ट, एनिजमा शेर्पाले मिस इन्टेलेजेन्ट, दीक्षा चौधरीले मिस क्याटवाक तथा औचिल खड्काले मिस डाइनामिकको उपाधि जित्न सफल भए।

प्रतियोगिताको निर्णयकमा अभिनेता सुनील थापा, त्रिभुवन विमानस्थलका व्यवस्थापक राज क्षेत्री, नेपाल एयरलाइन्सका निर्देशक अच्युतराज पहाडी, नेपाल रेसिलिङ एसोसिएसनका अध्यक्ष नारायणदेव राणा, बुद्ध एयरलाइन्सका मार्केटिङ मनेजर विनिता थापा, पूर्वमिस नेपाल उषा खड्की, मोडल दिव्याल कार्की तथा एयर होस्टेस पूजा सिल्वाल थिए।

कपपेटिट

हिमालयन बैंकको एप सुरु

हिमालयन बैंक लिमिटेडले मोबाइल बैंकिङ एप (हाई-एम बि) सुरु गरेको छ। बैंकका वरिष्ठ महा प्रबन्धक ईजाज काविर गिलले उक्त मोबाइल एप शुभारम्भ भएको घोषणा गरेका हुन्। 'हियर ईज योर न्यू बैंक' तथा 'विग बैंक' इन स्मल साइज भन्ने नाराका साथ सुरु गरिएको उक्त मोबाइल एपको प्रयोगबाट ग्राहकले आफ्नो खाता बारे जानकारी लिने, बैंक व्यवस्थापन गर्ने, आफुले उपभोग गरेको ऋणहरूको बारेमा जानकारी लिने सुविधा पाउने छन्। त्यसै, बैंकबाट उपलब्ध हुने सेवा र सुविधाको बारेमा जानकारी लिने, हिमालयन बैंक भित्रको अर्को खातामा रकमान्तर गर्ने, विभिन्न विलको भुक्तानी गर्ने, आफ्नो खाताबाट भएको प्रत्येक कारोबारको जानकारी लिने लगायतका अन्य थुप्रै सेवा सुविधा प्राप्त गर्न सकिने बैंकले जनाएको छ। बैंकका उप महाप्रबन्धक उच्चल राजमाडारीले बैंकले उक्त एपमा सुखाका सम्पुर्ण आधिकारिक प्रविधि उपलब्ध गराउदै जाने बताए। बैंकले देशभरि भएका आफ्ना ५६ शाखा तथा १ सय ८ एटिएम मार्फत सेवा प्रदान गरिरहेको जनाएको छ।

ग्लोबल आइएमईको साक्षरता कार्यक्रम

ग्लोबल आइएमई बैंक लिमिटेडले नेपालको कर प्रणाली तथा डिजिटल बैंकिङ्सम्बन्धी साक्षरता कार्यक्रम सञ्चालन गरेको छ। बैंकले काठमाडौंको गोगबु क्षेत्रमा क्रियाशील होटेल व्यवसायीहरूको सहकार्यमा उक्त कार्यक्रम सञ्चालन गरेको हो। गोगबु क्षेत्रमा क्रियाशील होटेल तथा रेस्टरेन्ट व्यवसायीलाई नेपालको कर क्षेत्र र नेपालको डिजिटल बैंकिङ्स क्षेत्रमा देखापरेका विभिन्न आयामहरूका बारेमा जानकारी गराउने उद्देश्यले उक्त कार्यक्रम गरेको बैंकले जनाएको छ। कार्यक्रममा चार्टर्ड अकाउटेन्ट शेषमणि दाहालले नेपालको कर प्रणालीका विषयमा व्यवसायीलाई जानकारी गराएका थिए। सोही कार्यक्रममा नेपालको डिजिटल बैंकिङ्स क्षेत्रमा देखापरेका नयाँनायाँ आयामका

लोकतन्त्रता

न्यायका लागि धर्मामा बसेका पिडित पन्त परिवारप्रति ऐक्यवद्धता जनाउँदै तत्काल अपराधी सार्वजनिक गर्न माग समेत गरेको छ। उनीहरूका अनुसार निर्मला घटना सुरुदेखि नै नाटक मञ्चन भईहरूको छ भद्रै पूर्व सभासदसमेत रहेका चौधरीले भने नकली बलात्कारी देखि डिएनएसम्म सबै नाटक हो भन्दै सुरुदेखि नै घटना अनुसन्धानमा लापरबाही गरेको र अहिलेपनि सरकारले गम्भीर रूपमा घटनालाई नलिएको भद्रै आपति समेत जनाएका छन्। पार्टीको बैठक पछि १२ सदस्यीय समिति नै घटनारथल धुगेर ऐक्यवद्धता जनाएको थियो। त्यस अवसरमा संयोजक चौधरीले तत्काल अपराधी सार्वजनिक नगरे नयाँ शक्ति पार्टीले जुनसुकै आन्दोलन गर्न सक्ने चेतावनी समेत सरकारलाई दिएका थिए।

लामो समयदेखि धर्मामा बसेका हुनाले निर्मलाका बाबु ज्ञानराज र आमा दुर्गदेवीको स्वास्थ्य अवसरा कमजोर हुँदै गएको छ। यतिका दिनसम्मा पनि घटनाको

अनुसन्धान हुन नसकेको पिडा पन्त परिवार र कञ्चनपुराबासीलाई रहेको छ। अर्कोतर्फ प्रहरीले भने अनुसन्धान तिव्र रूपमा भईहरूको बताएपनि अपराधीहरूको सुइको सम्पादन सकेको छैन। घटना भएको लामो समय भईसकेको र आजसम्म प्रहरीले कुनै ठोस प्रमाण फेला पार्न नसकेको हुनाले अपराधीहरूलाई तुलैको संरक्षण रहेको कञ्चनपुराबासीहरूको भनाई रहेको छ। प्रहरीले अनुसन्धानका लागि विभिन्न समितिहरू बनाएपनि त्यस्ता समितिहरू अनुसन्धान गर्न असफल सावित मात्र भएका छैनन् नेपाल प्रहरीको संगठनमै छ्वीमा कलक लाग्न सक्ने सम्भावना समेत देखिएकाले प्रहरी नेतृत्वले कुनै मोलमोलाई नगरी अपराधमा संलग्न भएका कुनै राजनीतिक दलका वा प्रहरीकै व्यक्ति भएपनि उनीहरूलाई कानुनी दायरामा त्याउन र पन्त परिवारलाई न्याय दिनु र प्रहरी संगठनको छिउ उच्च राज्यु नेतृत्वको कर्तव्य र दायित्व समेत हो। पिडित परिवारले न्याय पाउनेपछि, लोकतन्त्रमा न्याय हराउनु हुँदैन। न्याय हराएको खण्डमा लोकतन्त्र नै धरापना पर्नसक्छ।

नेकपातित्र...

अगुवाईमा उनीहरूले पार्टीका महासचिव विष्णु पौडेललाई ५ पृष्ठको ज्ञानपन्त समेत बुझाएका छन्। असन्तुष्ट पक्षल वार्ता अध्यक्ष एवं प्रधानमन्त्री कैपी ओली र अर्का अध्यक्ष पुष्टकमल दाहाललाई भेटी शैक्खिक रूपमा बैठक बोलाउन माग गर्न तयारी गरेपनि अध्यक्षद्वयले समय नदिएपछि लिखित रूपमै महासचिवलाई ज्ञानपन्त बुझाएका हुन्। उनीहरूले बुझाएको ज्ञानपन्तमा पार्टीका नेता माधवकुमार नेपालपक्षीय भनेर चिनिएका नेताहरूको मात्र हस्ताक्षर रहेको छ भने तत्कालिन माओवादी केन्द्रका सदस्यहरूको कसैको पनि हस्ताक्षर छैन। ज्ञानपन्तमा विजय पौडेल जगन्नाथ खतिवडा, रामकुमारी भौंकी, शुश्रेष्ठ महो, समता मिरी, जयनी राई, गरिमा शाह, भाष्कर कापाले, निरज आचार्य, प्रेमकुमार खनाल, माधव अर्याल, विजय गुरुङ, तुलबहादुर गुरुङ, यशुवर्ष

भा, रघन खड्का, विरेष खतिवडा, रविन कोइराला, पशुपति चौलागाई, मेतमणी चौधरी, विश्वनाथ व्याकुरेलाले हस्ताक्षर गरेका छन्। उनीहरूले तत्काल केन्द्रिय समितिको बैठक बोलाउन माग गर्दै नेतृत्वले रेच्छाचारी ढाँगले पार्टी चलाउने र सरकारलाई निजी र निकट मानिसमा मात्र धेराबन्दीमा राखेको आरोप समेत लगाएका छन्। पार्टीको एकीकरणपछि नेकपातिको केन्द्रीय समितिको बैठक एक पटक पनि बस्न सकेको छैन।

पार्टीको सचिवालयमा विरेष नेता माधव नेपाल, भक्तिनाथ खनाल, प्रवक्ता नारायणकाजी श्रेष्ठ, सचिवालय सदस्य वामदेव गौतमले बैठको माग गरिरहेका छन्। भने रथायी समितिका सदस्यहरू योगेश भट्टार्इ, धनश्याम भुसाल, तेवेन्द्र पौडेल, सुरेन्द्र पाण्डे, भीम रावल, जर्नादन शर्माले पनि बैठको माग गरिरहेको भएपनि बैठक नबोलाईपछि नेकपातिका लागेको भुसको आगो विस्तारै सडकमा पुग्नसक्ने सम्भावना बढेको छ।

खण्डमा नाकाबन्दी गर्ने चेतावनी दिँदै भने नेपाली कागेस यसका लागि तयार छ, युवाहरू तयार छन् हामी कुनै हालतमा पनि राजधानी अन्यन्त्र सार्न दिँदैनो। राजधानीको दुँगो लाग्न नसकदा प्रदेशसभाको बैठक समेत डेढ महिना देखि बस्न सकेको छैन। प्रदेशसभाले राजधानीको विषयमा सम्भाव्यता अध्ययन गर्न गठित समितिले मकवानपुरसहित अन्य पाँच जिल्ला उपयुक्त हुने प्रतिवेदन प्रदेशसभालाई बुझाएको थियो। सत्तारूढ दल नेकपातिकै एकमत हुन नसकेकाले प्रदेश सभामा बहुमत भएपनि प्रदेशसभाले राजधानी र प्रदेशसभाको नामाकरण गर्न सकिरहेको छैन। यसैकारण रथायी राजधानी र प्रदेशको नामाकरण गर्न विषयमा पेखिलो बन्दै गएको छ।

राजधानी...

यदि हेटोडामन्दा रामो पूर्वाधार भएको अन्य ठार्डै भए आफूहरू छलफल गर्न तयार रहेको बताउँदै दुई चार जना नेताको स्वार्थका लागि राज्याले करोडी करोड खर्च गरिसकेको तार्हे छोडेर अबी खर्च गराउने कुरा आफूहरूलाई मात्र नहुने बताएका छन्। हेटोडालाई चारैतिराट राष्ट्रिय राजमार्गले धेरेको र सबै भन्दा टाढा रहेको जिल्ला रसुवारैंग पनि प्रदेश सरकारले सिधा बस सेवा सञ्चालन गरेर सहज बनाउन थालेको हुनाले हेटोडानै रथायी राजधानीको लागि उपयुक्त भएको बताएका छन्। तरुण दल मकवानपुरका अध्यक्ष इश्वर पाठकले हेटोडाबाट राजधानी अन्यन्त्र सारिएको

अन्ध राष्ट्रवादले...

छ भने राजपा समेत सरकारमा सहभागि हुने बाटो खोजिरहेको बेल सरकारलाई लोकप्रिय काम गर्न कले रोकेको छ? संघीय संसदको प्रमुख प्रतिपक्षी दल नेपाली कागेस आफैभित्र रूमलिएको छ। उसले संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षीको भूमिका समेत राष्ट्रोर्सँग निभाउन सकिरहेको छैन। सरकारका गलत कामको विरोध गर्न सक्ने अवस्थामा समेत कागेस नरामले हुनाले ओली नेतृत्वको सरकारलाई जनताको सेवा गर्ने र देश विकासको काम गर्ने सुवर्ण अवसर मिलेपनि ओली सरकारसमेत सरकारका लागि सरकार जस्तो भएको छ।

केपी ओली भाषा विद्रोह देखिकै नेता हुन। भाषा विद्रोहदेखि माओवादीको जनयुद्धसम्ममा हजारौं नेपाली जनताको हत्या भैसकेको छ। दशवर्ष जनयुद्धपनि भारतकै सहयोग र समर्थनमा गरिएको जनयुद्धले गर्दा वापसन्थीरूप राष्ट्रवादको चित्रितसमेत उदाँगो हुँदै गएको छ। यी विविध कारणहरूले गर्दा वापसन्थीरूप रेखावटी राष्ट्रवादी मात्र भएको र उनीहरू सत्ता हत्याउनका लागि जस्तोसुकै राष्ट्रवादको कुरा गर्ने र नेपाली जनतालाई भूक्याएर सत्ता हत्याउनका लागि पछि पद्दैनन् भन्ने प्रमाणित हुँदै गएको छ। इतिहासमा ओलीहरूलाई जस्तो सुवर्ण अवसर कसैले पाएका छैनन् र फेरीपनि पाउन सक्ने सम्भावना समेत न्यून रहेकोले आफूले पाएको अवसरलाई सदुपयोग गर्दै सबै नेपाली जनताको मन जिल्ल सक्ने गरी जनताको पक्षमा काम गर्नसक्ने मात्र प्रधानमन्त्री ओलीको राष्ट्रवादलाई पत्याउन सकिनेछ। बोलीमा राष्ट्रवाद भएपनि त्यसलाई व्यवहारमा नउतारिन्जेल जनताले खोको राष्ट्रवादलाई पत्याउन सक्दैनन्। खोको राष्ट्रवादले देशको विकास हुँदैन र जनताको पेट पनि भरिन्दैन। सत्तामा पुगेपछि विलासी जीवन पद्धति त्याग गरेर जनताको जीवनस्तर र राष्ट्रको दुकुटीले धान्न सक्ने सेवा सुविधामात्र लिएर राष्ट्रपतिदेखि अन्य जनप्रतिनिधिहरू जनताको सेवामा लाग्न सकेको खण्डमा मात्र प्रधानमन्त्रीले भनेको सुशासन र सम्बृद्धि सम्भव हुनसक्छ। यदि त्यसो होइन भने न त सुशासन कायम लुँच्न न त सम्बृद्धि नै।

राष्ट्रपति र...

काम भए पनि देखिएन। अब सरकारले देखिने काम गर्छ। १ महिनासम्म सरकार भूमिगत नै चलेको रहेछ कि कसो?

राष्ट्रपति, प्रधानमन्त्रीको सचिवालय छन्, सल्लाहकार छन्, सञ्चारमन्त्रीको प्रवक्ता नै छन्। साझै गनाइसदा पनि प्रतिकरण, प्रतिवाद गर्न नसक्ने, जनतालाई सुसुचित नगर्ने राष्ट्रपति प्रधानमन्त्रीलाई कसरी जनताप्रति जावाफदेही छन् भनेर मान्ने? प्रश्न जटिल छ र विश्वभरि यही प्रश्न उठ्न थालेको छ। कतिसम्मका लज्जाहीनहरू सत्तामा पुगेछन्?

तीन कोइराला...

जनताले उद्धाटन गरेका थिए। नेपाली कागेसलाई पहिलाकै अवस्थामा पुन्याउने बताउँदै उनीहरूले आफूहरूभित्र कुनै मतभेद नभएको र सहकार्यको माध्यमबाट अधि बढने प्रतिवद्धता समेत गरेका छन्। उसले संसदमा प्रमुख प्रतिपक्षीको भूमिका समेत राष्ट्रोर्सँग निभाउन सकिरहेको छैन। सरकारका गलत कामको विरोध गर्न सक्ने अवस्थामा समेत कागेस नरामले हुनाले ओली नेतृत्वको सरकारलाई जनताको सेवा गर्ने र देश विकासको काम गर्ने सुवर्ण अवसर मिलेपनि ओली सरकारसमेत सरकारका लागि सरकार जस्तो भएको छ।

कोइराला परिवारका तिनै सदस्यले आफूहरूभित्र कुनै मतभेद नभएको बताएका थिए। कागेसका महामन्त्री शाश्वाको कोइरालाले उक्त कुरा बताएपछि केन्द्रीय सदस्य शेखर कोइरालाले पनि अब आफूहरूले हिन्दुराष्ट्र नै हुनुपर्दछ भन्ने गर्दथे। तर आज उनैका सन्तानहरू मुलुकलाई पुन हिन्दुराष्ट्र कायम गर्न अग्रसर नहुनुले कोइराला परिवारको मिलन पनि देखावटी मात्र जस्तो भएको छ। विपीले देखावटीको मार्ग समाले हो भने अब कागेसले कुनै विलम्ब नगरी आफू विधान गर्दै र धार्मिक विवराबीच त्रिपुराराष्ट्र नै देखावटीको छ।